

Czwartek, 17 lutego 2022 r.

P9_TA(2022)0050

Kara śmierci w Iranie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lutego 2022 r. w sprawie kary śmierci w Iranie (2022/2541(RSP))

(2022/C 342/21)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Iranu,
  - uwzględniając wytyczne UE w sprawie kary śmierci,
  - uwzględniając wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
  - uwzględniając globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego),
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z 30 stycznia 2022 r. w sprawie skazania Narges Mohammadi,
  - uwzględniając ogół zasad ONZ z 1988 r. mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania bądź uwięzienia,
  - uwzględniając oświadczenia Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka: z 18 marca 2021 r. domagające się natychmiastowego uwolnienia dr. Ahmadrezy Dżalalego i z 25 listopada 2020 r. wzywające Iran do wstrzymania egzekucji,
  - uwzględniając opinię w sprawie Ahmadrezy Dżalalego (Islamska Republika Iranu) wydaną przez grupę roboczą ds. arbitralnych zatrzymań Rady Praw Człowieka ONZ, przyjętą na sesji w dniach 20–24 listopada 2017 r.,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka z 1989 r.,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zniesienie kary śmierci na całym świecie jest jednym z głównych celów polityki UE w dziedzinie praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że według ONZ w okresie od 1 stycznia do 1 grudnia 2021 r. w Iranie stracono co najmniej 275 osób, w tym co najmniej dwoje nieletnich przestępców i dziesięć kobiet; mając na uwadze, że Iran wykonuje największą na świecie liczbę egzekucji w przeliczeniu na liczbę mieszkańców; mając na uwadze, że władze Iranu wydały wyroki śmierci w związku z zarzutami dotyczącymi protestów i wykonały egzekucje na osobach, którym postawiły zarzuty w związku z powszechnymi protestami, ale nie przeprowadziły żadnego przejrzystego dochodzenia w sprawie poważnych zarzutów użycia nadmiernej i śmiertelnej siły przez funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa przeciwko demonstrantom; mając na uwadze, że więźniowie w Iranie są często poddawani torturom, co budzi obawy, że karę śmierci nakłada się na więźniów na podstawie fałszywego przyznania się do przestępstw, których nie popełnili;
- C. mając na uwadze, że Iran nakłada i wykonuje karę śmierci na małoletnich wbrew zobowiązaniom wynikającym z Konwencji ONZ o prawach dziecka; mając na uwadze, że w okresie od 2009 r. do września 2020 r. poinformowano o co najmniej 67 egzekucjach młodocianych przestępców; mając na uwadze, że w styczniu 2022 r. w Iranie czekało na wykonanie kary śmierci 85 młodocianych przestępców;
- D. mając na uwadze, że karę śmierci stosuje się w nieproporcjonalnym stopniu wobec mniejszości etnicznych i religijnych, zwłaszcza Beludżów, Kurdów, Arabów i bahaitów; mając na uwadze, że kodeks karny kryminalizuje homoseksualizm, a karę śmierci wykorzystuje się przeciwko osobom LGBTIQ; mając na uwadze, że kobiety podlegają karze śmierci ze względu na dyskryminacyjny charakter wielu przepisów, które ich bezpośrednio dotyczą;

Czwartek, 17 lutego 2022 r.

- E. mając na uwadze, że według Reporterów bez Granic po egzekucji Ruhollaha Zama 12 grudnia 2020 r. Iran został krajem, w którym stracono więcej dziennikarzy niż w jakimkolwiek innym państwie; mając na uwadze, że Iran nadal jest jednym z najbardziej represyjnych krajów świata dla dziennikarzy, a nękanie dziennikarzy i mediów nie słabnie;
- F. mając na uwadze, że obywatel Szwecji i Iranu dr Ahmadreza Dżalali, pracownik naukowy Vrije Universiteit w Brukseli i Uniwersytetu Wschodniego Piemontu, został skazany w październiku 2017 r. na karę śmierci pod fałszywym zarzutem szpiegostwa, po rażąco nierzetelnym procesie, na podstawie zeznań wymuszonych torturami; mając na uwadze, że przebywa on okresowo w celi izolacyjnej w więzieniu Evin;
- G. mając na uwadze, że informowano o licznych przypadkach niehumanitarnych i poniżających warunków, zwłaszcza w więzieniu w Evin, oraz niewystarczającym dostępie do opieki medycznej podczas pobytu w więzieniu, co narusza Wzorcowe reguły minimum NZ postępowania z więźniami;
- H. mając na uwadze, że w Iranie arbitralnie przetrzymywani są też inni obywatele UE; mając na uwadze, że Iran nie uznaje podwójnego obywatelstwa, co ogranicza dostęp przedstawicieli zagranicznych ambasad do osób posiadających podwójne obywatelstwo przetrzymywanych w tym kraju;
- I. mając na uwadze, że mistrz boksu Mohammad Dżawad został oskarżony o „szerzenie korupcji na Ziemi” i w styczniu 2022 r. skazany na śmierć; mając na uwadze, że zapaśnik Navid Afkari, który stwierdził, że go torturowano, aby wydobyc z niego fałszywe zeznania, został we wrześniu 2020 r. stracony; mając na uwadze, że nałożone na nich wyroki są bezpośrednio związane z pokojowym korzystaniem z prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzeń;
- J. mając na uwadze, że wyroki skazujące Mohammada Dżawada i Navida Afkariego wpisują się w nasilone represje wobec sportowców w Iranie;
- K. mając na uwadze, że Narges Mohammadi, laureatka Nagrody Per Anger stojąca na czele kampanii przeciwko karze śmierci w Iranie, została niedawno skazana na kolejne osiem lat więzienia i 70 batów;
- L. mając na uwadze, że w marcu 2019 r. Nasrin Sotude, znana prawniczka zajmująca się prawami człowieka, która między innymi prowadziła kampanię na rzecz stopniowego zniesienia kary śmierci i szeroko współpracowała z młodymi więźniami skazanymi na karę śmierci za przestępstwa popełnione przed ukończeniem 18 lat, została skazana na 33 lata i sześć miesięcy więzienia; mając na uwadze, że w 2012 r. Parlament Europejski przyznał Nasrin Sotude Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli w uznaniu jej wybitnej działalności w obronie praw człowieka;
- M. mając na uwadze, że dotychczas nie przeprowadzono żadnego dochodzenia i nikt nie został pociągnięty do odpowiedzialności w związku z wymuszonymi zaginięciami na dużą skalę i doraźnymi egzekucjami dysydentów politycznych, które miały miejsce w 1988 r.;
- N. mając na uwadze, że w reakcji na naruszenia praw człowieka UE wprowadziła wobec Iranu obowiązujące od 2011 r. środki ograniczające, w tym zamrożenie aktywów i zakaz wydawania wiz dla osób i podmiotów odpowiedzialnych za poważne naruszenia praw człowieka, a także zakaz eksportu do Iranu sprzętu, który mógłby zostać wykorzystany do represji wewnętrznych lub do monitorowania telekomunikacji; mając na uwadze, że środki te są regularnie aktualizowane i zostały przedłużone do 13 kwietnia 2022 r.;
- O. mając na uwadze, że od czasu objęcia urzędu prezydenta przez Ebrahima Raisiego w sierpniu 2021 r. znacznie wzrosła liczba egzekucji, w tym kobiet;
- P. mając na uwadze, że według doniesień co roku 400–500 kobiet w Iranie pada ofiarą brutalnego mordu w tzw. zabójstwach honorowych; mając na uwadze, że zgodnie z irańskim kodeksem karnym „zabójstwo honorowe” jest w pewnych okolicznościach dozwolone bez ponoszenia kary; mając na uwadze, że często kobiety i mężczyźni, wobec których popełniono zbrodnie w imię honoru, nie są traktowani sprawiedliwie; mając na uwadze, że 5 lutego 2022 r. mąż ściął głowę Monie Heydari i następnie paradował z odciętą głową po ulicach w południowo-zachodnim mieście Ahwaz; mając na uwadze, że w maju 2020 r. własny ojciec uciął sierpem głowę trzynastoletniej, śpiącej Rominie Aszrafi;

Czwartek, 17 lutego 2022 r.

Q. mając na uwadze, że Departament Stanu USA podkreślił, że Iran pozostaje największym państwowym sponsorem terroryzmu na świecie w ostatnich latach, zapewniając wsparcie polityczne, finansowe, operacyjne i logistyczne różnym grupom figurującym zarówno na unijnej liście terrorystów, jak i amerykańskiej liście zagranicznych organizacji terrorystycznych;

1. ponownie wyraża zdecydowany sprzeciw wobec kary śmierci niezależnie od okoliczności; wzywa rząd Iranu do niezwłocznego wprowadzenia moratorium na stosowanie kary śmierci, co byłoby krokiem do zniesienia tej kary i złagodzenia wszystkich wyroków śmierci;

2. wzywa władze Islamskiej Republiki Iranu do pilnej zmiany art. 91 stosowanego w Iranie islamskiego kodeksu karnego, aby wyraźnie zakazać stosowania kary śmierci za przestępstwa popełnione przez osoby poniżej 18 roku życia, niezależnie od okoliczności i bez jakiegokolwiek swobody uznania ze strony sędziów w zakresie nakładania kary śmierci lub kary dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia;

3. przekazuje najszczerze wyrazy współczucia rodzinom, przyjaciołom i współpracownikom wszystkich niewinnych ofiar;

4. podkreśla potrzebę zapewnienia bezpiecznego i sprzyjającego otoczenia, w którym możliwa jest obrona i propagowanie praw człowieka bez obawy przed odwetem, karą lub zastraszaniem; zdecydowanie popiera aspiracje Irańczyków, którzy chcą żyć w wolnym, stabilnym, sprzyjającym włączeniu społecznemu i demokratycznym kraju, szanującym swoje krajowe i międzynarodowe zobowiązania w dziedzinie praw człowieka i podstawowych wolności;

5. wzywa władze Iranu do natychmiastowego wycofania wszystkich zarzutów wobec Ahmadrezy Dżalalego, uwolnienia go i wypłaty mu odszkodowania oraz do zaprzestania gróźb wobec jego rodziny w Iranie i Szwecji;

6. ponawia apel do wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do państw członkowskich UE o dołożenie wszelkich starań, by zapobiec egzekucji dr. Ahmadrezy Dżalalego;

7. wzywa władze Iranu do podjęcia współpracy bez zbędnej zwłoki z ambasadami państw członkowskich w Teheranie w celu sporządzenia wyczerpującego wykazu osób o podwójnym obywatelstwie UE i Iranu przetrzymywanych obecnie w irańskich więzieniach;

8. wzywa wszystkie państwa członkowskie do wspólnego wydawania – zgodnie z wytycznymi UE w sprawie obrońców praw człowieka – publicznych oświadczeń i podejmowania inicjatyw dyplomatycznych w celu monitorowania niesprawiedliwych procesów sądowych i wizytowania więzień, w których przetrzymywani są obrońcy praw człowieka i inni więźniowie sumienia, w tym obywatele UE w Iranie; wzywa do niezwłocznego wycofania wszystkich zarzutów wobec wszystkich arbitralnie zatrzymanych obywateli UE;

9. wzywa władze Iranu do uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym obrońców praw człowieka, w szczególności wybitnej obrończyni praw człowieka Narges Mohammadi, dziennikarza politycznego Mehdiego Mahmoudiana, który został niedawno skazany na dodatkowe siedem miesięcy więzienia w związku z jego pracą przeciwko karze śmierci, oraz laureatki Nagrody im. Sacharowa Nasrin Sotude;

10. wyraża ubolewanie z powodu systematycznego stosowania tortur w irańskich więzieniach i wzywa do natychmiastowego zaprzestania wszelkich form torturowania i złego traktowania ogółu więźniów; potępia praktykę odmawiania więźniom dostępu do rozmów telefonicznych i wizyt rodzin; wyraża poważne zaniepokojenie brakiem dostępu osób zatrzymanych do przedstawicielstwa prawnego podczas przesłuchań;

11. stanowczo potępia stale pogarszającą się sytuację w zakresie praw człowieka w Iranie, zwłaszcza sytuację osób należących do mniejszości etnicznych i religijnych, wynikającą z systematycznej dyskryminacji politycznej, ekonomicznej, społecznej i kulturowej; ubolewa nad niepokojącą eskalacją stosowania kary śmierci wobec demonstrantów, dysydentów, obrońców praw człowieka i członków grup mniejszościowych;

12. wzywa władze Iranu do zajęcia się wszelkimi formami dyskryminacji osób należących do mniejszości etnicznych i religijnych, w tym Beludżów, Kurdów, Arabów, bahaitów, chrześcijan i osób LGBTIQ, a także do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób uwięzionych za korzystanie z prawa do wolności religii lub przekonań bądź za orientację seksualną;

13. zdecydowanie potępia stosowanie kary śmierci w odniesieniu do związków między osobami tej samej płci, które to związki nadal są nielegalne w Iranie;

Czwartek, 17 lutego 2022 r.

14. wzywa władze Iranu do natychmiastowego uchylecia ustawy o populacji młodzieży i ochronie rodziny oraz do zapewnienia dostępu do publicznych usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w tym bezpiecznych, legalnych i bezpłatnych usług aborcyjnych wysokiej jakości bez względu na okoliczności; przypomina, że odmawianie kobietom aborcji stanowi formę przemocy ze względu na płeć i może stanowić tortury lub okrutne, nieludzkie i poniżające traktowanie; zdecydowanie potępia groźby władz Iranu dotyczące wprowadzenia kary śmierci za aborcję i w szczególności wzywa władze Iranu do niezwłocznego uchylecia tego przepisu; wzywa UE i państwa członkowskie do współpracy z ONZ przy ścisłym monitorowaniu nowej ustawy o populacji młodzieży i ochronie rodziny, jej wpływu na śmierć matek oraz wszelkich zmian dotyczących stosowania kary śmierci za aborcję;
  15. podkreśla, że za pośrednictwem inicjatyw obywatelskich obywatele Iranu konsekwentnie wzywają do zniesienia kary śmierci oraz zaprzestania jej stosowania wobec obrońców praw człowieka i jej nieproporcjonalnego stosowania wobec mniejszości; wspiera irańskie społeczeństwo obywatelskie i jego pokojowe wysiłki na rzecz przestrzegania praw człowieka;
  16. wzywa Iran do zezwolenia na odwiedzanie uwięzionych i do pełnej współpracy we wszystkich procedurach specjalnych Rady Praw Człowieka ONZ, w tym ze specjalnym sprawozdawcą ONZ ds. przestrzegania praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu;
  17. wzywa UE do poruszania kwestii łamania praw człowieka w stosunkach dwustronnych z Iranem; apeluje do wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa o zadbanie o to, aby Europejska Służba Działań Zewnętrznych w dalszym ciągu poruszała kwestie związane z prawami człowieka w kontekście dialogu prowadzonego na wysokim szczeblu między UE a Iranem; potwierdza, że poszanowanie praw człowieka jest zasadniczym elementem rozwoju stosunków między UE a Iranem;
  18. wyraża zadowolenie z przyjęcia przez Radę globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego) jako ważnego instrumentu, dzięki któremu UE może karać osoby naruszające prawa człowieka; wzywa do podjęcia ukierunkowanych środków w oparciu o obecny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka wobec Iranu lub globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego) wobec irańskich urzędników, którzy dopuścili się poważnych naruszeń praw człowieka, m.in. egzekucji i arbitralnych zatrzymań obywateli posiadających podwójne obywatelstwo i obywateli zagranicznych w Iranie, w tym sędziów, którzy skazali na śmierć dziennikarzy, obrońców praw człowieka oraz dysydentów i działaczy politycznych;
  19. uważa, że konieczne będą dalsze ukierunkowane sankcje, jeżeli władze Iranu nie uwolnią dr. Ahmadrezy Dżalalego, czego domagają się UE i jej państwa członkowskie;
  20. podkreśla destabilizującą rolę irańskiego reżimu w całym regionie i potępia reżim irański za to, że jest odpowiedzialny za śmierć wielu cywilów w Syrii, Jemenie i Iraku;
  21. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, sekretarzowi generalnemu ONZ, najwyższemu przywódcy i prezydentowi Islamskiej Republiki Iranu oraz członkom irańskiego Madżlesu.
-